НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ НИШ

ТЕАТАР на раскршћу

THEATRE AT THE CROSSROADS

ОСНИВАЧ

ГРАД НИШ

№6

недеља

11. октобар ◦ 2026. година

ХРОНИКА ФЕСТИВАЛА

5 – 11. 10. 2026.

ФЕСТИВАЛ ДРАМЕ И ПОЗОРИШТА БАЛКАНСКОГ КУЛТУРНОГ ПРОСТОРА | FESTIVAL OF THEATER OF THE BALKAN CULTURAL SPACE

ПРЕДСТАВА *МОЈЕ ПОЗОРИШТЕ* НАЈБОЉА НА 7. ТЕАТРУ НА РАСКРШЋУ ПО ОЦЕНИ СТРУЧНОГ ЖИРИЈА

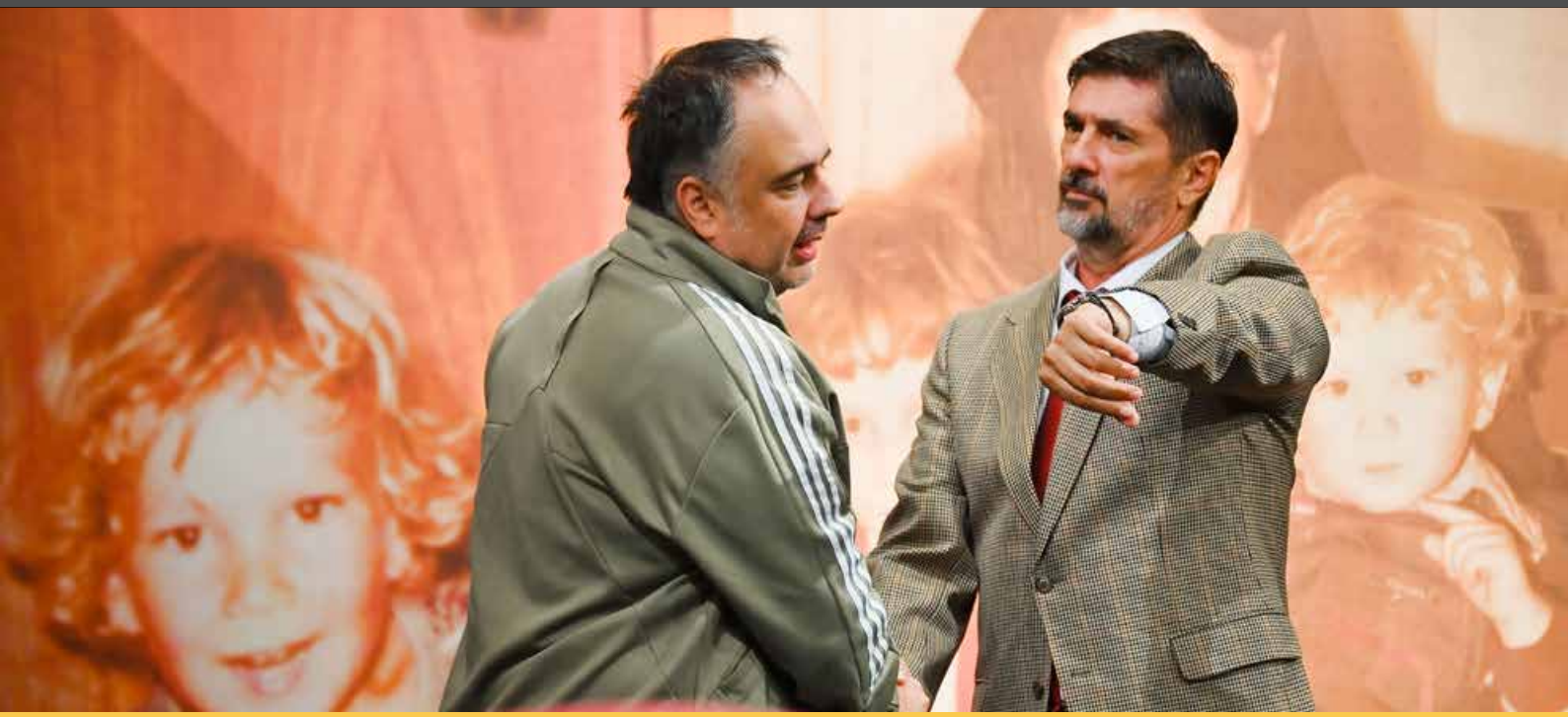

ВЕЧЕРАС НА ФЕСТИВАЛУ У ЧАСТ НАГРАЂЕНИХ – Небојша Илић • *ИЗА ТИХ ОЧИЈУ*

Градско позориште „Јазавац“ (Бања Лука, Република Српска, БиХ)

Распад једне породице

На петом округлом столу критике на 7. Театру на раскршћу разговарали смо о представи *Глембајеви* Мирослава Крлеже у режији Ивице Буљана, а у продукцији Националног театра „Иван Вазов“ из Софије у Бугарској.

Оливера Милошевић, позоришна критичарка и театролошкиња, на почетку разговора истакла је да је припремајући се за овај разговор нашла један јако занимљив податак да је 1947. године први пут у Националном театру „Иван Вазов“ у Софији изведен комад *Господа Глембајеви* Мирослава Крлеже, а режирао га је српски глумац Раша Плаовић, по коме се данас зове мала сцена Народног позоришта у Београду. Овај комад није нимало лак ни за глумце ни за извођење, има много да се говори, много дубоких мисли и много радњи. Код Мирослава Крлеже је, пре свега, најважнији језик у томе што је писао. У суштини, овај комад говори о болесним односима једне породице из високог друштва која се распада.

Јако је интересантно што смо прошле позоришне сезоне имали неколико различитих упризорења овог текста – на 6. Театру на раскршћу гледали смо верзију из Подгорице, а гледали смо и у Србији верзије из Београда и Сомбора и оно што је можда најзанимљивије јесте то што у свим тим верзијама баруница Кастели страда дављењем, а у представи из Бугарске је испоштован текст и она страда тако што је убијена маказама. Оно што је такође занимљиво у вези са овом представом јесте сличност са Хамлетом и ликом Леонеа Глембаја – да ли је он заиста луд или игра по танкој ивици тог лудила, рекла је Јелена Перић, позоришна критичарка.

Мирослав Крлежа је врло комплексан писац, вероватно је глумцима редитељ о томе и причао. Млади Крлежа је мислио да је драма квантитативна, да има пуно ликова, пуно догађања и те његове ране драме заправо нису успеле када су биле упризорене. Затим је кренуо да пише психолошку драму, а то је опус ком припадају и Глембајеви. Његова реченица је компликована, тешка и филозофска, додала је Жељка Турчиновић, позоришна критичарка.

Марина Миливојевић Мађарев подсетила је да је Крлежа овај комад врло прецизно сместио у време пред Први светски рат, врло прецизно је описао сценографију – детаљно је објаснио и време и простор. Ова представа је пребачена у савремено доба и језик је савремен, говори се о доларима и савременим монетама.

Јована Станковић

КУЛТНИ ГЛЕМБАЈЕВИ НА БУГАРСКОМ

Посљедња представа фестивала Театар на раскршћу била је *Глембајеви* Мирослава Крлеже у продукцији Националног театра “Иван Вазов” из Софије, Бугарска у режији Ивице Буљана.

Амблематска драма Крлежиног глембајевског циклуса написана 1929. године, а примјер је Крлеженог заокрета из квантитативне у квалитативну драму. Често извођена, омиљена међу казалиштарцима и публиком доживјела је и своју успјешну бугарску праизведбу захваљујући редатељу Ивици Буљану.

То је психолошка драма и друштвена критика једног корумпираног, грађанског слоја друштва, а тема је пад буржоаске обитељи Глембај и слом моралних начела једног времена.

Обитељ Глембај, банкари и трговци, своје богатство стекли су на експлоатацији сиромашних и обесправљених слојева друштва и то им се освећује у будућности као пад буржоаских привилегија које уживају захваљујући неморалу друштва чији су дио. То је друштвено лице драме, у којој доминира распад обитељи без повјерења и љубави, а главни протагонисти су доминантни друштвени феномени: особни интереси и корупција.

У фокусу драме је Леоне, блудни син, умјетник и бунтовник који разоткрива трагичну судбину обитељи у злочинима који, прикривени кроз повијест обитељи, излазе на површину у финалу драме. Нема моралних и невиних, сви су проблематични и упитни носећи своје мрачне судбине да би прикрили своју слабост и гријехе прошлости.

Сукоб Леонеа и оца Игњата резултира силовитом свађом у којој Игњат умире, а на карминама се откривају сви гријеси обитељи, малверзације, лажи и интереси који анулирају праве вриједности (љубав, лојалност, емпатију, опрост) и некад моћна обитељ распада се откривајући, између осталог, истину о баруници Кастели Глембај која као оправдање изласка из сиромаштва макијавелистичким методама и компромисима улази у лицемјерни живот сигурности и богатства, на крају драме та одлука заслужила је очај и убојство.

Естетска моћ драме лежи у њеном језику. еквилибистрици дијалога и филозофској поруци иако држим да су крађења/штрихови у првом дијелу представе била потребна јер би допринијела динамичности изведбе. Други дио изведбе надокнадио је изгубљену напетост и усредоченост на изведбу.

Одличан глумачки ансамбл предвођен сјајним Леонеом и баруницом Кастели Пламен Димов, Теодора Духовникова) остварује представу високог стандарда у којој интерпретација лика прелази у глумачко ауторство. Сценографија је изненађујућа (хрпа пластичних столица које се урушавају) симболизира распад обитељи и пад вриједности у животу којег живимо.

Сјајна амбијентална глазба Митје Врховик Смрекара допринијела је угођају представе као творбени, а не декоративни елемент.

Упризорење Глембајевих у било којој казалишној култури је канонско дјело које изнова и увијек разоткрива пукотине друштва, а генерацијама глумаца и редатеља даје могућност интерпретације амблематских улога и ситуација Крлежиног драмског опуса.

Жељка Турчиновић

ПОВРАТАК ГЛЕМБАЈЕВИХ НА БУГАРСКУ СЦЕНУ

Подсећања ради драма *Господа Глембајеви* Мирослава Крлеже прва је у циклусу драма посвећених породици Глембај, а ово дело у извођењу Националног театра „Иван Вазов“ из Софије у режији Ивице Буљана представило се нишкој фестивалској публици последње такмичарске вечери. Реч је о остварењу у коме се редитељ ослобађа окова самог текста за који знамо колико је комплексан и тежак, вешто успевши да га не скрати и не мења. Његова редитељска пажња усмерена је на глумца и на заиста одличну игру кроз саму емоцију. Тако смо се синоћ и уверили да добар глумац и најзахтевнији текст може претворити у посебно сценско искуство у чему се истицао Пламен Димов као Леоне. Ово је лична, интимна представа у којој политичке и друштвене тензије тог доба одјекују као превирања унутар породица. То је породица која држи власт, бестидно је богата и терорише оне око себе. Данас је буржоазија још немилосрднија него у време настанка комада (двадесете године двадесетог века), па је са тим ставом у складу и костимско решење Ане Савић Гецан (кочоперни капут у којем моћни Игњат Глембај подсећа на велику птицу грабљивицу). У овом сценском читању Крлежине драме, након 1947. године први пут постављене на сцени бугарског театра, Игњат Глембај у интерпретацији Дејана Донкова доминира сценом попут разјарене звери показујући мушкарца у пуној снази, нимало не наликујући представи о „старом“ и уморном Глембају. Шарлота Теодоре Духовникове прати свој сценски пут, експресивну мешавину страсти, немоћи, нежности и беса. Како комад одмиче тако се и њен лик мења, постаје садржајнији, драматичнији и сензуалнији. Оно што осим заиста одличне глуме привлачи, у неким моментима чак и одвлачи гледаочеву пажњу јесте сценографија за коју је био задужен Александар Димић. Ефектно искоришћене столице, које како представа одмиче, од уредно поређаних постају гомила набацаних и растурених предмета, заправо осликавају вулкан који ће у једном тренутку изазвати ерупцију и излити сву прљавштину, односно глембајевштину.

Јелена Перић

ГЛЕМБАЈЕВИ

Ивица Буљан је био редитељ и адаптатор комада *Господа Глембајеви* у Националном театру „Иван Вазов“ из Бугарске. У његовој редитељској визији чувеног Крлежиног комада наслов је скраћен и представа се зове *Глембајеви*. Буљан је желео да нагласи савременост овог класичног дела: капитал који је створен на преварама и убиствима уништава друштво и породицу која ужива профит. Зато се у овој представи тргује савременим монетама, језик је ослобођен германизама, костим (Ана Савић Гецан) и сценографија (Александар Денић) су савремени, ликови користе мобилне телефоне... Та редитељска идеја је у савременом позоришту легитимна и можда је редитељ требао бити још радикалнији. Овако, поштујући сваку тачку развоја драмске приче чинило нам се да текст противуречи једноставној савременој сценографији и костиму – ликови имају мобилне телефоне и истовремено шаљу писма једни другима. Посебно су нас збуњивале огромна количина црних, пластичних баштенских столица. Разумели смо да оне на почетку представљају монументални ред друштвеног система на коме почива моћ Глембајевих, а да градња брда од столица треба да најави колапс тог система. Ипак, та градња куле од столица јако је реметила пажњу у веома важној сцени сукоба старог (Дејан Донков) и младог Глембаја (Пламен Димов). Зато морамо рећи да је други део представе, након паузе и смрти старог Глембаја била редитељски много прочишћенија и јасније постављена. Сцена сукоба Баронице Кастели (Теодора Духовникова) Леона Глембаја (Пламен Димов) била је јасна, динамична и ефикасна, а глумци су играли брзо и веома увељиво. Када је драмски сукоб са опште друштвеног прешао на лични план представа је почела да нас се истински тиче. Ту смо видели да је драма *Господа Глембајеви* вечна и да је једнако разумљива у сви временима и на свим поднебљима.

Марина Миливојевић Мађарев

УТИСЦИ

Приредила Лена Јовановић:

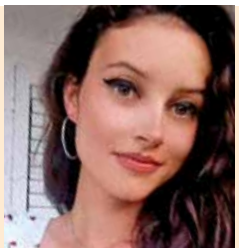

Допала ми се представа, једино сам имала проблем са преводом, јер нисам могла лепо да видим, па самим тим ни да испратим радњу. Допала ми се највише глума и режија.

Прва критика за оператере слајдова. Пола текста је било пропуштено, тако да је било немогуће испратити радњу. Такође темпо представе који је намењен да убрза радњу и да додатну интересантност публици, у овом случају није баш најбољи. Инетресантна глума, али можда није био најбољи избор, свакако свака част.

Представа је перфектна. Веома сам задовољна изведбом младих глумаца. Тема је била одлична, али и глума. Мислим и да се музика уклопила у сам концепт радње.

Представа ми је феноменална, уживала сам! Највише ми се допао Леон, он ми је заиста био фантастичан и оставио је јак утисак на мене.

ПУБЛИКЕ

Допала ми се представа. Морам да признам да први пут гледам Крлежу у неком позоришту и морам да признам да је добро урађено. Врло уверљиво, глума фантастична заиста, млад ансамбл. И мислим да је ово један Крлежа на мало другачији начин. Највише ми се допао глумац који тумачи Глембаја и глумица која игра Шарлоту.

Допала ми се представа. Нисам до сада гледала Глембајеве у овој режији. Највише ми се свидела сценографија, такође и музика која мислим да се одлично уклопила и истакла све оне драматичне моменте, поготово на крају представе.

ОДЛУКА О НАГРАДАМА СТРУЧНОГ ЖИРИЈА

НАГРАДЕ 7. ФЕСТИВАЛА „ТЕАТАР НА РАСКРШЋУ“ НАГРАДЕ СТРУЧНОГ ЖИРИЈА

Стручни жири у саставу: Ирфан Менсур, глумац, редитељ и професор (председник), проф. др Ненад Новаковић, мр Нина Плавањац, драматуршкиња, мр Дејан Пројковски, редитељ и Анђелика Симић, глумица, додељује:

Награда за најбољу представу

Представа **Моје позориште** Атеље 212, на игрив, духовит и огољен начин доноси маштовиту саморефлексију редитеља на свој уметнички дар. Иако користи отворену драмску и сценску форму, ова представа је пример правог класичног позоришта, које кроз интимну и исповедну причу успева да проговори о универзалним питањима, позивајући сваког гледаоца да се суочи са сопственим даром и препозна себе у туђем искуству.

Награда за режију

Нела Витошевић у представи **Змај** Местног гледалишча љубљанског гради маштовит, динамичан и редитељски доследан сценски свет, у којем се сатира, хумор и фантастика преплићу са оштром критиком друштвених механизама моћи.

3. Најбоља женска улога

Теодора Духовникова у улози барунице Кастели (**Глембајеви**, Национални театар „Иван Вазов“) остварује пунокрвну, слојевиту глумачку креацију, виртуозно балансирајући између углађене фасаде отмености и огољеног, анималног беса који избија испод њене површине.

4. Најбоља мушка улога

Кроз документарну глумачку игру коју карактерише неодољива природност и духовитост, **Небојша Илић** (**Моје позориште**, Атеље 212) успоставља снажно присуство на сцени у улози самог редитеља Бориса Лијешевића. Истовремено, његова глумачка игра постаје узбудљива креативна призма кроз коју публика може да се огледа у приказаном лику и препозна у њему сопствене одразе.

5. Награда за најбољу младу глумицу

Марија Маша Лабудовић у представи **Случај вирџина** Краљевског позоришта „Зетски дом“ и Центра за културу Тиват остварује низ упечатљивих глумачких креација, показујући изузетну трансформативност, емотивну зрелост и способност да прецизно нијансира различите идентитете и унутрашње светове својих јунакиња.

6. Награда за најбољег младог глумца

Константин Станчев у улози Пубе Фабрицијa (**Глембајеви**, Национални театар „Иван Вазов“) остварује енергичну и глумачки прецизну креацију, претварајући наизглед споредну фигуру у упечатљиво оличење друштва које почива на лицемерју и интересу.

7. Награда за сценографско остварење

Игору Васиљеву за представу **Змај** Местног гледалишча љубљанског.

Монументалан и визуелно упечатљив сценски простор, чија хладна, строга архитектура превазилази функцију декора и постаје активни учесник драмске радње.

8. Награда за костимографско остварење

Јелена Проковић у представи **Змај** вештом костимографском стилизацијом и униформисањем ликова субвертира бајковити свет драме, претварајући га у узнемирујућу слику друштва лишеног индивидуалности.

9. Награда за оригиналну сценску музику

Митји Врховник-Смрекару за представу **Глембајеви**, Националног театра „Иван Вазов“. Оригинална сценска музика у представи **Глембајеви** сугестивно осликава унутрашњи свет ликова и драме, претварајући њихове потиснуте страсти, страхове и сукобе у снажан музички израз који додатно изоштрава њену трагичку атмосферу.

10. Специјална награда

Борису Лијешевићу за иновативни истраживачки приступ на ауторском пројекту **Моје позориште**.

НАГРАДА ОКРУГЛОГ СТОЛА КРИТИЧАРА

Награда за најбољу представу на 7. фестивалу „Театар на раскршћу“, коју додељује Округли сто критичара у саставу: Марина Миливојевић Мађарев (председница), Оливера Милошевић, Јелена С. Перић и Жељка Турчиновић (чланице), додељује се представи **Путујуће казалиште Шопаловић** аутора Љубомира Симовића, у продукцији Сатиричког казалишта Керемпух из Загреба, у режији Александра Поповског.

Пре свега треба похвалити репертоарски избор наслова који представља хрватску праизведбу култне драме Љубомира Симовића, упризорене први пут 1985. године у Југословенском драмском позоришту, а ове године први пут изведене у Хрватској.

Ради се о поетској драми рафинираног стила, бритког хумора и хумане поруке, која се догађа у вихору Другог светског рата, у мрачним временима када оружје преузима главну улогу у људским животима. Путујућа позоришна дружина лута ратом захваћеним просторима у потрази за егзистенцијом, али и негујући лепоту и чар позоришта које се уметношћу супротставља погубној људској нарави – рату.

Драматуршки, Симовићев језик адаптиран је према славонском говору у региону где је радња смештена и тако прилагођена публици у Хрватској, а да при томе није нарушена изворна Симовићева лиричност језика и порука.

У овој представи уметност се супротставља баналности рата, страдању обичног човека и страху у којем народ живи, оправдавајући тако постојање позоришта баш у тренутку кад власт мисли да је непримерено бавити се уметношћу. То је Симовићева порука о врхунском чину духовног отпора, о победи језика уметности над језиком рата. На крају представе остаје мисао да је рат пролазан, а уметност вечна и лековита.

Глумачки ансамбл представе је разигран, посвећен одбрани уметности у намери да докаже да је позориште велико докле год нас може слатко насмејати, а редитељски рукопис спретно и смислено потцртава важност Симовића као књижевног класика.

НАГРАДА НОВИНАРСКОГ ЖИРИЈА

Новинарски жири у саставу: Соња Тодоровић Шегрт, Борка Голубовић Требјешанин и Људмила Ристић Миладиновић, једногласном одлуком Награду за најбољу представу доделио је делу **Моје позориште** Атељеа 212, препознајући његову уметничку целовитост, оригиналност израза и снагу позоришне поруке. Ауторски пројекат Бориса Лијешевића, са одабраном глумачком екипом, издваја се промишљеним редитељским концептом, надахнутом глумачком игром и симбиозом свих сценских елемената, који заједно граде упечатљив позоришни доживљај. Својом искреношћу, креативношћу и способношћу да подели емоције са публиком, ова сценска прича потврђује да је театар место сусрета, стварања и размене енергије и идеја.

НЕДЕЉА | 11. октобар | Градско позориште „Јазавац“ (Бања Лука, Република Српска, БиХ)

Небојша Илић • ИЗА ТИХ ОЧИЈУ

Аутор текста и редитељ: Небојша Циле Илић
Сценографија: Сара Стјепановић
Костим: Владимирка Велага
Аутор музике: Јован Илић
Организатор: Ања Касаловић*
Асистент редитеља: Коља Васић**
Дизајн промотивног материјала: Андреа Алексић

*студенткиња четврте године Продукције на АУБЛ у класи доц. Соње Ђурић
**студент треће године Филмске и ТВ режије у класи професора Саше Хајдуковића

Играју:
Жељко Стјепановић
Слађана Зрнић
Александар Стојковић
Наташа Перић
Љубиша Савановић
Ана Винчић
Исидора Давидовић
Миодраг Јовановић

РЕЧ РЕДИТЕЉА

Представа *Иза тих очију* је састављена од седам сцена. Свака од њих је о неком псу.

Пас је проблем, помоћ, део оставинске расправе, средство за упознавање оних који су усамљени, предмет сукоба итд...

Сцене су (ако смем да кажем) – нежне, духовите, блесаве, емотивне... пружају прилику за игру, коју глумци не пропуштају!

У једној од сцена лик нам говори да гледа свог пса у очи, и да се пита – шта је иза тих очију! И заиста, и ја се питам заједно са глумцима и свима који су учествовали у раду на овој представи, исто питање! Као да се у очима тих бића, крије нека – тајна. Тајна о Ономе ко је створио и псе, и људе, и сву твар...

Надам се да ће ово бити представа која ће публику насмејати и огрејати!

Још нешто. Сасвим неформално...

Ја сам одушевљен људима које сам срео и упознао у “Јазавцу”! Осим што су сви до једног сјајни, духовити, откачени и истовремено озбиљни, гаје неку атмосферу у свом позоришту, која јако личи на мој Атеље 212!

У прилици сам да радим нешто што сам смислио, са дивним људима, у сјајној атмосфери... у Бањалуци... граду који волим!

Свестан сам да се ово не дешава много пута у животу, па уживам у сваком трену тку!!!

MONA
MONA

ОСНИВАЧИ ФЕСТИВАЛА

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
НИШ

Издавач: Народно позориште Ниш
За издавача: в. д. директора Народног позоришта Ниш Снежана Радовић
Редакција: Јована Станковић (уредница), Лена Јовановић · **Прелом**: Саша Јовановић
Фото: Никола Милосављевић/Зоран Здравковић · **Штампа**: Наис принт, Ниш · **Тираж**: 30 примерака
Народно позориште Ниш · Синђелићев трг бб, 18000 Ниш, Србија
Веб сајт: www.narodnopozoristenis.rs
Веб сајт фестивала: https://teatarnaraskrscu.rs/
Фејсбук страница: https://www.facebook.com/NiskoNarodnoPozoriste/
E-mail: npnis@narodnopozoristenis.rs · upravnik@narodnopozoristenis.rs
uprava@narodnopozoristenis.rs · marketing@narodnopozoristenis.rs